

PPID (Cushing) deel 2

Natuurgeneeskunde en voedingstips

Dierenarts Roos Stoop schreef in de vorige uitgave van de VrijRuiter (nummer 5, jaargang 30, oktober 2015) al een interessante bijdrage over de ziekte PPID. Dit keer gaat zij verder in op hoe paarden met PPID ondersteund kunnen worden met natuurgeneeskunde en uitgebalanceerde voeding. Tekst: Roos Stoop

Er is onderzoek gedaan naar het gebruik van Monnikspeper bij cushingpaarden. Foto: Karin Schouwenburg

Bij een paard met PPID is het opstellen van een totaalmanagement essentieel. In het vorige artikel werd al duidelijk dat regelmatig hoefonderhoud, vakkundige gebitsverzorging, zorgvuldige vachtverzorging en een ontwormbeleid op maat onmisbaar is. Ook het verminderen van stress kan ondersteunend werken. Stress is, zeker in de diergeneeskunde, een lastig begrip. Toch zijn er verrassend veel paardeneigenaren die haarfijn kunnen uitleggen wat stressvol is voor hun paard. Teveel stress is voor geen enkel individu goed, voor PPID patiënten is het echter helemaal uit den boze omdat de door stress veroorzaakte hormonale veranderingen extra risico's met zich meebrengen. Een voorbeeld daarvan is het stijgen van de bloedsuikerspiegel. Tekenen van stress zijn bijvoorbeeld: overmatig zweten zonder voorafgaande arbeid, een versnelde ademhaling en hartslag. Bij het voorkomen van stress kan je onder meer denken aan: een stabiele kudde, een vast dagritme, voldoende ruimte en voeding etc.

NATUURGENEESKUNDE

Natuurgeneeskunde is een geneeswijze die uitgaat van het zelfherstellend vermogen van een individu. Deze geneeswijze omvat een zeer breed scala aan maatregelen en middelen ter bevordering van de gezondheid, wat verder gaat dan alleen de afwezigheid van ziekte. Gezondheid wordt gedefinieerd als: 'Een toestand van volkomen lichamelijk, psychisch en sociaal welbevinden en niet alleen afwezigheid van ziekte of een gebrek'.

Enkele natuurgeneeskundige therapieën worden hieronder uitgelicht. Let wel, er is een keuze gemaakt. Deze lijst is ver van volledig!

Aromatherapie

Dit is een oude therapievorm waarbij gebruik wordt gemaakt van zeer geconcentreerde essentiële oliën uit planten(-delen). De olie kan op drie manieren worden

toegepast, zijnde: inademing, massage en inname. Aromatherapie kan ondersteunend worden ingezet bij PPID patiënten. Het is belangrijk dat een behandelplan op maat wordt gemaakt door een ervaren veterinaire aromatherapeut.

Fytotherapie

Betekent letterlijk plantengeneeskunde. Het is samengesteld uit de Griekse woorden 'fython' wat plant betekent, en 'therapeia' het Griekse woord voor geneeswijze. Binnen de fytotherapie wordt monnikspeper (Vitex Agnus-Castus) vaak genoemd als ondersteunend middel voor PPID patiënten. Monnikspeper is een heester die veel oxidanten bevat. Monnikspeper wordt al van oudsher ingezet bij uiteenlopende hormonale verstoringen. Gedroogde zaden van de monnikspeper werden vroeger als een anafrodisiacum beschouwd. Een eigenschap die voor de monniken in het klooster goed van pas kwam..... Middeleeuwse monniken kauwden dan ook vaak op deze zaden in de hoop dat het hen zou helpen bij het weerstaan van verleidingen. De gedroogde vruchten werden soms verwerkt als vervanging voor peper. Aan deze eigenschappen dankt monnikspeper zijn naam.

Er zijn vele praktijkverhalen te vinden van eigenaren die aangeven dat hun paard verbeterde door het supplementeren van monnikspeper. Er zijn ook enkele onderzoeken verricht naar het effect van monnikspeper op PPID patiënten.

- Een commercieel verkrijgbaar product met monnikspeper werd getest bij twaalf PPID paarden met een afwijkende ACTH bloedwaarde. Bij slechts één van deze paarden werd na de behandeling met monnikspeper een daling van de ACTH bloedwaarde gevonden (bron 1).
- In een ander onderzoek, dat liep van november 2001 tot maart 2004, doorliepen vijftientig PPID paarden een volledig behandeltraject met monnikspeper. Alle paardeneigenaren gaven aan een positief effect waar te nemen betreffende het energieniveau van hun paard. Alle met monnikspeper behandelde paarden leken energiek en meer geïnteresseerd in hun omgeving (bron 2).
- Dr. E. Kellon zag naast het verbeteren van de levendigheid nog andere positieve effecten na het verstrekken van monnikspeper aan tien PPID paarden. Zo werden in haar onderzoek ook vachtverbeteringen waargenomen (bron 3).

Over het (eventuele) ondersteunende effect van monnikspeper bij PPID patiënten is nog veel onduidelijkheid. Monnikspeper kan hoogstwaarschijnlijk niet gebruikt worden als een vervanging van het reguliere medicament pergolide. Wel kan, onder regelmatige begeleiding van een deskundige, per paard uitgeprobeerd worden of monnikspeper bij dat specifieke PPID paard ondersteunend kan worden ingezet.

VOEDING

Note: de samenstelling van planten(-delen) en dus de hieruit gewonnen supplementen kan variëren onder invloed van het klimaat en bodem waarop de plant groeit.

Het behouden / verkrijgen van een gezond lichaamsgewicht is voor PPID patiënten van zeer groot belang! Enkele aandachtspunten hierbij:

- Een rantsoen met een zeer laag gehalte aan suikers inclusief zetmeel heeft de voorkeur. Een te hoge suiker inname kan de eventueel aanwezige hoefbevangenheid bij PPID patiënten opwekken en/of verergeren.
- Het rantsoen moet voldoende vitamines en mineralen in de juiste verhouding bieden aan het paard.
- Seniorpaarden worden vaker getroffen door PPID. Het zijn helaas ook vaak deze seniorpaarden die ten gevolge van het verouderingsproces voedingsstoffen minder efficiënt opnemen. Het is daarom extra belangrijk voedingsstoffen te kiezen die voor het paard gemakkelijk verteerbaar zijn. Dit is ook een >>

Meestal, maar niet altijd, heeft het verstrekken van onbepaald lang stengelig droog uitgebloeid (eerste snede) hooi dat fris ruikt en vrij is van schimmels en giftige kruiden, de voorkeur. Foto: Karin Schouwenburg

Roos Stoop is afgestudeerd (paarden-)dierenarts en natuurgeneeskundige voor dieren. Ze is verder gespecialiseerd op tandheelkundig gebied bij paarden, en daarnaast is ze als vakdocent verbonden aan de Silverlinde voor de vakken Medisch en Voedingsleer. Ze heeft een vaste rubriek in een vaktijdschrift voor natuurlijke en complementaire geneeswijzen voor dieren.

Bron: patiëntenarchief van Dierenarts Roos Stoop.

aandachtspunt bij het voeren van een 'gecalculeerd rantsoen'. Een dergelijk op maat gemaakt rantsoen heeft als doel alle voedingsstoffen op een uitgebalanceerde wijze aan te bieden. Ik heb ervaren dat sommige patiënten zelfs na het opstellen van een maatrantsen toch niet altijd de gewenste verbetering lieten zien. Een mogelijke oorzaak is een minder efficiënte opname van voedingsstoffen door ouderdom. Met andere woorden: niet alle voedingsstoffen die we het paard met de voeding aanbieden worden ook daadwerkelijk opgenomen. Het verkrijgen en behouden van een optimale darmflora is daarom van belang. De darmflora kun je ondersteunen door kwalitatief goede voeding, diverse natuurgeneeskundige middelen, minimaliseren van opname van darmversturende stoffen / medicatie en een ontwormbeleid op maat, waarbij onnodig ontwormen wordt voorkomen.

Laat bij voorkeur een rantsoen op maat maken door een deskundige. Goed veelal onbepikt verstrekt ruwvoer zal daarbij over het algemeen de basis vormen van het rantsoen. De voedingswaarden van het ruwvoer variëren naargelang de bemesting, bodemsoort, oogsttijdstip, klimaat, de samenstelling van de graszode en de eventuele aanwezigheid van kruiden. Het is zonder ruwvoer analyse niet mogelijk om exact te achterhalen welke voedingsstoffen in welke verhoudingen aanwezig zijn in je ruwvoer. Wel kan een deskundige een schatting maken aan de hand van enkele gegevens (bodemsamenstelling, hoeveelste grasnede in dat jaar van die graszode, percentage droge stof etc.).

Hooi heeft ten opzichte van kuilgras een hoger droge stof gehalte. Meestal, maar niet altijd, heeft het verstrekken van onbepikt lang stengelig droog uitgebloeid (eerste snede) hooi dat fris ruikt en vrij is van schimmels en giftige kruiden, de voorkeur. Deze voorkeur kan bijvoorbeeld veranderen als er sprake is van luchtwegproblemen en/of een stof- of zelfs hooiallergie. Of bij paarden met obesitas die in plaats van onbepikte voedselopname slechts een beperkt rantsoen mogen nuttigen.

Het voeren van krachtvoer (brokken en/of muesli) is meestal af te raden omdat het gewoonlijk producten zijn met een hoog suikergehalte. Wel is het belangrijk om voldoende vitaminen en mineralen te verstrekken, bijvoorbeeld door het voeren

van een suikerarm vitaminen / mineralen mengsel speciaal voor paarden. Er zijn diverse voerleveranciers die geschikte mengsels hebben ontwikkeld.

Indien het verstrekken van extra energie, bijvoorbeeld bij ondergewicht, noodzakelijk blijkt te zijn, dan kan het bijvoeren van plantaardige olie in veel gevallen uitkomst bieden. Daarbij moet je wel in de gaten houden dat de mest niet te zacht wordt en dat het paard de olie vrijwillig wil eten. Niet alle paarden vinden plantaardige olie namelijk smakelijk. Sommige paarden vinden zonnebloemolie lekker, andere lijnzaadolie etc. Het is daarom soms een zoektocht naar de optimale oliesoort en dosering.

Bij het voeren van gras is moet je hoge gehalten van de suiker 'fructaan' zien te vermijden. Via de zoekterm 'fructaanindex' kun je op internet diverse websites vinden die je een indicatie geven van het actuele fructaangehalte. Er is zelfs een speciale fructaan app beschikbaar. Het is echter wel goed om te beseffen dat het fructaangehalte niet enkel door de weersomstandigheden wordt beïnvloed. Zo speelt de lengte van het gras en de bemestingsgraad van het grasland ook een rol.

Tot slot: Natuurgeneeskunde en voeding kunnen een belangrijke bijdrage leveren in een totaalaanpak voor PPID patiënten. Het doel is steeds een paard dat met een hoge levenskwaliteit nog lang van zijn oude dag mag genieten. Geen enkel paard is hetzelfde! Maak daarom samen met een deskundige een behandelplan op maat voor je paard! <<

Bronnen:

[1] Beech J, Donaldson M, Lindborg S. Comparison of Vitex agnus castus Extract and Pergolide in Treatment of Equine Cushing's Syndrome. AAEP convention 2002 Authors' address: University of Pennsylvania, New Bolton Center, 382 West Street Road, Kennett Square, PA 19348

[2] Eustace R., Emery S. Report on a trial to study the use of Vitex agnus castus extract on cases of Equine Cushing's Disease. The Laminitis Clinic, Dauntsey, Chippenham, Wiltshire. SN15 4JA. England on behalf of the Laminitis Trust. 2004

[3] Kellon EM. Herbal offers hope for Cushing's syndrome. Horse J 2000;7:3-7.

Nieuw, Vers en Bijzonder

cursus mestonderzoek WINNEN!

*****WINNEN*****

Gratis cursus Mestonderzoek! & Voegboekskorting 10% voor snelle aanmelding voor een cursus!

Wil je zelf mestonderzoek leren doen om je paard goed te monitoren op wormen? Tijdens een cursus mestonderzoek leer je in één dag zowel de theorie als de praktijk om zelf mestonderzoek uit te voeren. Met mestonderzoek weet je wanneer ontworming nodig is en voorkom je mogelijke wormresistentie tegen ontwormmiddelen. Let op: wie zich vóór 15 januari 2016 inschrijft voor de Mesttest nieuwsbrief, maakt kans op een gratis cursus ter waarde van € 85! Inschrijven kan via <http://mesttest.com/inschrijven-nieuwsbrief/> Wil je sowieso meedoen? NVVR leden krijgen 10% korting op de cursus bij aanmelding vóór 22 januari 2016. Als je de gratis cursus wilt terwijl je al ingeschreven hebt, ontvang je het betaalde cursusgeld terug. De cursusdata staan op de agenda achterin het blad. Je kunt je aanmelden via: <http://mesttest.com/aanmelden/>

Alle benodigdheden voor het mestonderzoek zoals een microscoop en mestonderzoekpakket zijn te koop tijdens de cursus of via de webshop. Cursuslocatie: Emmerich, Duitsland, ca. 25 km vanaf Arnhem Meer informatie op de website www.mesttest.com Volg ons ook op Facebook: www.facebook.com/mesttest en Twitter: @Mesttest

*****WINNEN*****

WINNEN!

Overnachting met je paard op de Veluwe

Droom jij er ook van om over de brede zandpaden van de Veluwe te rijden met je eigen paard? Dit is je kans! Wij mogen één gratis overnachting in een trekkershut comfort (max. 4 personen en 4 paarden) bij Vakantieoord Het Caitwickerzand verloten! Vanaf Vakantieoord het Caitwickerzand, gelegen in de gemeente Apeldoorn, rijd je zo de schitterende Veluwe Natuur in. Wil jij deze fantastische ervaring winnen? Stuur dan vóór 30 december een e-mail aan productpagina@nvvr.info o.v.v. 'Caitwickerzand'. De prijs is te besteden in de periode van 1 januari tot 24 maart, m.u.v. de kerstvakantie. Niet gewonnen? Niet getreurd: speciaal voor lezers van Vrij-Ruiter gelden er deze winter een aantal leuke acties: huur voor vier nachten een trekkershut (standaard/plus/comfort) voor de prijs van drie nachten. Voor de paarden zijn de kosten € 5 p.p.d. in de weide, i.p.v. € 6. Wie graag nét iets meer luxe heeft, kan een bungalow huren voor € 175 per weekend of midweek (incl. schoonmaak en energie), excl. de linnenpakketten (7,50 p.p.) en de toeristenbelasting (1,50 p.p.) De aanbiedingen zijn geldig van 1 december tot 24 maart m.u.v. de kerstvakantie. De voorjaarsvakantie is wel toegestaan. Wil je gebruik maken van één van deze acties? Vermeld dan even 'actiekorting VrijRuiter' bij je boeking.

BioRon Hennepolie WINNEN!

*****WINNEN!!!*** Bio-Ron Hennepzaadolie**

Hennepzaadolie bevat als enige plantaardige olie omega 3, omega 6 (in de juiste 1 : 3 verhouding) en Gamma-Linolzuur (GLA). Daarnaast bevat het alle essentiële aminozuren en is het rijk aan sporenelementen, vitaminen E, C, B1, B2, B3 en B6, bio-actieve enzymen en krachtige anti-oxidanten. Men noemt het niet voor niets 'Het Groene Goud'. Supergezond dus voor je paard, hond, kat of voor jezelf! Je paard en jij hebben aan 1 à 2 eetlepels per dag genoeg om te profiteren van de gezondheidsvoordelen van deze olie. Honden en katten kunnen toe met 1 à 5 theelepels en hele kleine dieren met enkele druppels. Deze lage dosering maakt hennepzaadolie een heel geschikte olie voor paarden; het paard is van nature niet ingesteld op hoge olieconcentraties. De opname van de waardevolle vetzuren blijft begrensd omdat ze geen galblaas hebben. Te veel vetten geven kan daarom tot stofwisselingsproblemen leiden. Dit bemoeilijkt de enzymatische en microbiële omzetting van de voedselbrij en dus de opname van andere waardevolle voedingscomponenten. Geef olie daarom altijd in een lage dosering, maar dan wel van de hoogste kwaliteit. Met deze Bio-Ron hennepzaadolie zit je dus helemaal goed! Uiteraard biologisch, 1e koude persing, vers en verpakt in een donkere glazen fles. Een fles van 500 ml kost €19,95 (€38 per twee) en is te bestellen via www.bio-ron.com. Wil jij dit 'groene goud' gratis proberen? Wij mogen 3 flessen weggeven! Stuur vóór 31 december een e-mail naar productpagina@nvvr.info o.v.v. 'Groen Goud' en wie weet krijg jij een gratis flesje thuisgestuurd!

